

134.

A földművelésügyi m. kir. miniszternek 26.000. szám alatt valamennyi törvényhatóság közönségéhez és közigazgatási bizottságához intézett körrendelete,

a szőlővesszőforgalom szempontjából különleges elbánásban részesülő immunis futóhomok talajú szőlőtelepek nyilvántartása tekintetében követendő eljárás szabályozása tárgyában.

A szőlővesszőforgalom szabályozása tárgyában f. évi 25.000 szám alatt kiadott körrendeletem folyománnyaként sürgősen szükségesnek találván a vesszőforgalom szempontjából különleges elbánásban részesülő immunis futóhomoktalajú szőlőtelepek nyilvántartása tekintetében követendő eljárást szabályozni és véglegesen megállapítani: ez érdeemben egyidejűleg a csatolt körrendeletet bocsátottam ki, melynek egy példányát oly felhívással küldöm meg a közönségnek (a közig. bizottságnak), hogy e körrendeletemnek a legkiterjedtebb módon való nyilvánosságra hozatala, közhírré tétele és megfelelő végrehajtása tekintetében sürgősen intézkedjék és tett intézkedéseiről, valamint azok eredményéről hozzám mielőbb jelentést tegyen.

Ez alkalommal egyszersmind — úgy a most kiadott 26.000 számú, valamint a vesszőforgalmat szabályozó előbbi 25.000. számú itteni körrendeletek foganatosítása

körül követendő eljárás lehető egyöntetősége szempontjából — ugyancsak ide csatolva megküldöm a törvényhatóság közönségének (közig. bizottságának)

1. azon kérvény-mintát, melylyel — a megfelelő talajpróbák megküldése mellett — valamely homoktalaj immunis vagy nem immunis voltának megállapítása céljából szükséges előzetes laboratoriumi vizsgálat, valamint annak alapján esetleg a szakértői vizsgálat elrendelése kérelmezendő;

2. azon kérvény-mintát, melylyel az immunis telepek hivatalos jegyzékébe fölvelt telepekről, zár alatt nem lévő olyan helyekre, a hová az immunis telepekről származó sima vesszők bevitelére nem lett egyszermindenkorra megengedve, sima vesszők bevitelének megengedése kérelmezhető.

Kelt Budapesten, 1890. évi július hó 8-án.

Gr. Bethlen András, s. k.

Melléklet a 134. számhoz.

Körrendelet valamennyi törvényhatósághoz,

az immunis homoktalaju szőlőtelepek mikénti megállapításának és a szőlővesszőforgalom tekintetében ily telepek részére biztosított forgalmi kedvezmények szempontjából való nyilvántartásuknak szabályozása tárgyában.

Az állandó országos filloxera-bizottság által előterjesztett javaslat alapján a szőlővessző-forgalom szabályozása iránt f. é. június hó 3-án 25.000. szám alatt kiadott rendelet értelmében: a filloxera által inficiált és ez oknál fogva filloxerazárlat alá helyezett vidékekre irányuló szőlővessző-forgalom — főleg az amerikai szőlőfajták mivélésével való védekezés előmozdítása céljából — lehetőleg megkönnyítettett; ellenben — a ragály elhurczolhatásának lehető megakadályozása céljából — a még mentesnek tartott területekre irányuló forgalom tetemesen korlátoztatott.

Nevezetesen a rendelet ide vonatkozó határozmányai szerint:

a) immunis talaju területekre bárhonnan, bármilyen szőlővesszők szállítása meg van engedve;

b) viszont pedig: (a királyhágontúli országrésztől eltekintve, a mely országrésznek zár alatt nem levő területeire sehonnan, semmiféle szőlővesszőt szállítani nem szabad) az ország többi részeiben zár alatt nem levő területekre csupán az illetékes szakközegek által, a filloxera támadásai ellen mentességet (immunitást) biztosító,

és ezen tulajdonságánál fogva »immunisnak« nevezett futóhomok talaju területekről, s innen is csak sima szőlővesszők szállítása engedhető meg a földmivelésügyi minister által, a rendeltetési hely törvényhatósága részéről előterjesztett kérelem alapján.

c) Az ilyen immunis homoktalaju telepek szőlővessző-forgalmának további megkönnyítése céljából a rendelet azon intézkedést is tartalmazza, hogy egyes olyan törvényhatóságok, járások vagy községek tekintetében, melyek óhajtják, hogy filloxerazár alatt nem levő területeikre az immunis homoktalaju telepekről származó sima szőlővesszők szállítása megengedtesse: ide vonatkozó előterjesztéseik alapján a földmivelésügyi minister egyszersmindkorra érvényes, megengedő határozatot is hozhat. Az ilyen határozat tárgyát képező, zár alatt nem levő területekre immunis homoktalaju telepről származó sima vesszők szállítása tekintetében azután nem szükséges többé esetről-esetre a ministertől kérni aállítás megengedését; hanem az illetékes törvényhatóság aállítás igazolványt az érdekelt feleknek egyszerűen kiszolgáltatja.

Az immunis területek szőlővessző-forgalmát illetőleg aállításokhoz szükséges igazolványok mikénti kiszolgáltatása tekintetében pedig azt mondja ki a rendelet, hogy ez igazolványokat a rendeltetési hely törvényhatósága állítja ki:

a) az immunis talaju területekre szándékolt és a rendelet értelmében szabadnak nyilvánított vesszőszállítások foganatositásához;

b) az immunis területekről származó és zár alatt nem levő területekre szánt sima vessző-szállitmányokra nézve olyan esetekben, midőn a szállitmány a f. évi 25.000. sz. körrendelet fentebb idézett 3. c) pontja értelmében a közönség megkeresése folytán kiadott egyszers-

mindenkorra érvényes megengedő határozat tárgyát képező törvényhatóság-, járás-, vagy községnek zár alatt nem levő területére van szánva.

Az ekként szabadnak nyilvánított forgalom még messzebb menő megkönnyítése, illetőleg a szállítási igazolványok további vizsgálat nélkül való akadálytalan kiszolgáltathatása céljából az idézett rendelet értelmében a vesszőforgalmi kedvezményeket igénybe venni kívánó immunis talaju szőlőtelepek hatósági ellenőrzés alá fognak vétetni és róluk állandóan, kellőképen nyilvántartott, hivatalos jegyzékek fognak vezetetni, a mely jegyzékek alapján az illetékes hatóságok az immunis talaju területek vesszőforgalmához szükséges szállítási igazolványokat szabályszerűen ki fogják szolgáltatni.

Tekintettel arra, hogy a fentiekből kifolyólag az immunis homoktalaju szőlőtelepek ezután a filloxera pusztításai által már is számos vidéken tetemesen megcsontott szőlőink rekonstruálása szempontjából kiváló fontossággal fognak birni, miután csakis az ilyen területekről lesz szabad a filloxera által még nem inficiált határokba akár európai, akár amerikai fajta sima szőlővesszőket szállítani: ennél fogva kívánságom, hogy az ilyen telepeknek megfelelően ellenőrzött jegyzéke mielőbb és minél hitelesebb módon összeállíttassék, és a vesszőforgalom szempontjából követendő eljárásban való mihez tartás végett — a törvényhatóságoknak, valamint az érdekelt közönségnek rendelkezésére bocsáttathassék.

Ugyanazért értesitem a törvényhatóságokat, hogy az immunis talaju szőlőtelepekről vezetendő hivatalos jegyzékek összeállítása tekintetében a következő eljárást kívánom életbeléptetni.

I. Mindazon vidékeken, a hol egyáltalán immunis

futóhomok talaju területek léteznek,*) és a hol ennélfogva ilyen szőlőtelepek létesíthetők: a legkiterjedettebb módon közhírré teendő az, hogy a hol valakinek ilyen immunis homoktalaju szőlőtelepe van; vagy ilyen talajban szőlőtelepet kíván létesíteni; és e telepén a szőlővesszőforgalmat szabályozó körrendelet értelmében szabadnak nyilvánított sima vesszőforgalom kedvezményét igénybe venni óhajtja; és a kinek ennélfogva kívánsága, hogy telepe a hivatalosan immunis homok talajúnak konstatált és ezen szempontból hivatalos ellenőrzés alatt álló telepekről vezetendő és nyilvántartandó jegyzékbe fölvéttessék: az illető — ez évben legkésőbb augusztus hó végéig, jövőre pedig évenként legkésőbb június hó végéig — előterjesztendő kérvényben kérelmezze kérdéses telepének megvizsgálását.

II. Ezen vizsgálat tekintetében a következő eljárás lesz követendő:

1. Miután azon kérdés: vajjon egyáltalán fenforog-e a talaj immunitás lehetősége, a talajpróbák laboratoriumi vizsgálata alapján is eldönthető, ennélfogva oly czélból, hogy a nemleges esetben fölösleges helyszíni szemle költségei megkiméltessenek, elsősorban az előzetes laboratoriumi vizsgálat lesz foganatosítandó.

Ezen előzetes laboratoriumi vizsgálat foganatosítása czéljából az érdekelt fél:

a) az $\frac{1}{2}$ alatt mellékelt minta szerint kérvényt intéz a földművelésügyi ministeriumhoz s e kérvényt közvetlenül a budapesti, vagy a magyar-óvári vegyakisérleti állomáshoz küldi be;

b) e kérvényhez egy-egy kilogrammnyi talajmustrát

*) E vidékek a jelen körrendelethez mellékelt térképen könnyen észrevehetőleg fel vannak tüntetve.

mellékel azon terület homokjából, melyre nézve az immunitás megállapítása óhajtatik.

2. A beküldött mintát az állomás laboratoriumában megvizsgálja, és

a) ha azt e vizsgálat alapján tényleg immunis futóhomoknak találja, akkor a kérvényt a helyszini vizsgálat elrendelése végett a ministeriumhoz fölterjeszti;

b) ellenkező esetben, t. i. ha az állomás a beküldött talajmustrát nem találja immunis homoktalajból valónak: a laboratorium vezetője, vizsgálatának ezen negatív eredményéről a beküldőt értesíti; s a további helyszini szemle és vizsgálat elmarad.

3. Az előzetes laboratoriumi vizsgálat [alkalmával immunisnak talált homoktalajok a ministerium által az állomástól beérkező jelentések alapján a jelen évben kivételképen augusztus hó végeig, jövőre pedig évenként június hó végeig jegyzékbe vétetnek, s az előjegyzési határidő leteltével, azaz: augusztus, illetőleg június hó végén: az illető vizsgálati kérvények az alább jelzett beosztás szerinti vidékenként csoportosítva kiadatnak az illető vidékre nézve a helyszini talajvizsgálatok fogantatásával megbízott ministeri közegeknek, kik is a szükséges helyszini szemle és vizsgálat megejtésére utasítatnak.

4. A vizsgáló közeg a ministerium által kiadott jegyzék nyomán kerületében körutazást állít össze és rendre megsejmléli a vizsgálatra kitűzött talajokat és mindegyikből próbákat veend, az idecsatolt vizsgálati utasításban előirt eljárás szerint.

5. E talajpróbák újabbi tüzetes megvizsgálás végett megküldetnek a budapesti, vagy a magyar óvári vegy-

kísérleti állomásnak, mely azokon a szükséges laboratóriumi vizsgálatokat foganatosítja.

6. A mennyiben ez újabb vizsgálat is megállapítja a talajimmunitást, még pedig akként, hogy a létesíteni kívánt telep egész területe egyaránt, teljes kontinuitásban föltétlenül immunisnak nyilvánítatik; vagy a mennyiben a telep területén netán szórványosan létező kisebb nem immunis foltok szőlővel be nem telepítettnek: az illető telep a szabad vesszőforgalomra jogosított immunis fúthomoktalajú szőlőtelepekről vezetendő és évenként helyesbítve közzéteendő hivatalos jegyzékbe fölvétetik és erről az érdekelt fél a talajimmunitás megállapítását igazoló és mintában 3% alatt csatolt bizonyítvány kiszolgáltatása mellett hivatalosan értesítettik.

7. Ezzel szemben köteleztetik a telep tulajdonosa arra, hogy az említett hivatalos értesítés vételétől számítandó, legfőlebb egy hónap alatt, immunis szőlőtelepéről térképvázlatot készíttessen, melyen a telep netáni nem immunis — és így szőlővel be nem ültetendő foltjai a szakértői kijelölés alapján világosan feltüntetve legyenek — és azt a ministeriumhoz küldje be. A ki ezen kötelezettségnek eleget nem tesz: annak telepe a szabad forgalomra jogosult telepek jegyzékéből töröltetni fog.

III. Tekintettel arra, hogy az ezen rendelet értelmében teljesítendő helyszini vizsgálatok foganatosítása megfelelő szakértelmet föltételez: e vizsgálatok megejtésével a ministerium illetékes szakközegeit fogja megbizni. És pedig nehogy egy-egy közegnek hasonló megbizásokkal való tulterhelése miatt az eljárás fennakadást szenvedjen: az ország ezen vizsgálatok szempontjából négy főcsoportban hét vizsgáló kerületre osztatik, melyek mindegyikében más-más szakközeg lesz megbizva a vizsgálatok végzésével.

E négy főcsoport a következő:

I. a Duna-Dráva közti homokterület

II. a Duna-Tisza » »

III. a Tisza-Maros » »

IV. a Maros-Duna » »

A királyhágóntúli országrész, tekintettel arra, hogy ott a szőlőveszsző-forgalmat az e tekintetben kiadott folyó évi 25.000. számú körrendelet tilalmazza, ezen szempontból egyelőre mellőztetett.

A fenti IV. főcsoport s illetőleg a hét vizsgáló kerület kiterjedését és határait, úgy hasonlókép azt is, hogy mindegyik kerületben mely közegek lesznek megbízva a vizsgálatok teljesítésével, a 4 % alatt csatolt kimutatás tünteti fel.

IV. Az országnak ezen beosztásban meg nem nevezett egyéb vidékein netán kérelmezendő talajimmunitási vizsgálatokat, a fentnevezett szakközegek közül esetenként mindig az a közeg fogja végezni, kinek hivatalos székhelye a vizsgálandó helyhez legközelebb fekszik.

V. A vizsgálati eljárások összes költségei az érdekelt folyamodó felek által viselendők és pedig:

a) egy-egy talajpróba előzetes laboratoriumi vizsgálatának díja 1 frtban állapittatik meg. Ezen vizsgálati díj a talajminta beküldésével egyidejűleg utalványozandó a vizsgáló állomáshoz.

b) A helyszini vizsgálatok céljából kiküldött állami szakközeg szabályszerű utiköltségei és napidíjai az illető közeg által végzett vizsgálatok arányában megosztatván: mindegyik folyamodó fél, kinél helyszini vizsgálat eszközletett, köteles lesz a felmerült összes költségekből reá eső aránylagos hányadrészt megtéríteni.

c) A helyszini szemle alapján foganatosítandó végleges laboratoriumi vizsgálat és a telepjegyzékbe való fölvétel díja 5 forintban állapittatik meg.

Fölhivom a törvényhatóságot, hogy a szükséges intézkedéseket e rendeletnek a legkiterjedtebb módon való nyilvánosságra hozatala érdekében haladék nélkül foganatosítva, e tekintetben tett intézkedéseit ide mielőbb jelentse be; miután kívánságom az, hogy az érdekeltek mindenütt — de legkivált ama vidékeken, a hol hasonló immunis talajú szőlőtelepítés kivihetőnek látszik — ezen rendeletem tartalmáról, és annak alapján az immunis szőlőtelepek részére biztosított tetemes forgalmi kedvezményekről mindenesetre tudomást nyerjenek és felhívásnak arra: hogy a talaj-immunitás megállapítása iránti kérvényeiket idejekorán előterjeszszék.

Ezuttal egyszersmind az érdekelteknek megfelelő előzetes tájékoztathatása céljából arra is figyelmeztetem a törvényhatóságot, hogy azon telepeket, melyek a tulajdonos kérelmére foganatosított szakértői vizsgálat alapján a szőlővesszőkereskedés folytathatására jogosított telepekről nyilvántartott jegyzékbe fölvéetni fognak, ezen jegyzék és a ministeriumhoz beküldött s ezen jegyzék kiegészítő részét képező térkép-vázlatok alapján, állandóan megfelelő ellenőrzés alatt fogom tartatni, illetőleg a telepeket — azon szempontból is, vajjon a területükön netán konstataált s megjelölt nem immunis foltok nem lettek-e szőlővel betelepítve, — vagy nem terjeszkedett-e az ki a szomszédos, még meg nem vizsgált, vagy nem immunis talajú területekre, — úgy hasonlókép a telepekről zár alatt nem levő helyekre küldendő sima szőlővessző-szállitmányokat is időközönként szakközegeim által tartandó

váratlan vizsgálatok útján ellenőriztetni fogom, oly célból, hogy valóban csakis az immunis talajú telepről származó, csakis síma szőlővesszők kerülhessenek zár alatt nem levő helyekre; és oly célból, hogy az illetén szabad forgalmat élvező telep állandóan az immunisnak konstatált területre szorítkozzék s a netán a közelben levő másféle, t. i. nem immunis talajú területekre, vagy rajta levő ilyen foltokra ki ne terjeszkedhessék.

Mindazok, kik ez irányban a szőlővessző-forgalom szabályozása tárgyában kiadott f. évi 25.000. számú körrendeletbe ütköző visszaélést követnének el: az idézett rendelet 16. pontja értelmében kiszabandó pénzbüntetésen felül, a nyert vesszőeladási és szállítási jog megvonásával fognak büntettetni.

Önként értetik, hogy ugyanezen szempontból az illető telepek és szőlővessző-küldeményeik, úgy az érdekelt törvényhatóságok, valamint a szőlővessző-forgalom szabályozása tárgyában kiadott folyó évi 25.000. számú körrendelet 14. pontja értelmében erre hivatottaknak jelzett közegek részéről is, szintén megfelelő gondos ellenőrzés tárgyává lesznek teendők.

Kelt Budapesten, 1890. évi július hó 8-án.

Gr. Bethlen András, s. k.

/l. minta a 134. számhoz.

Kérvény-minta,

*homoktalaj-immunitás megállapítása céljából kért szakértői
vizsgálat elrendelése iránt.*

Külső cím:

A m. kir. állami vegyakisérleti állomásnak

Budapesten.

vagy:

A m. kir. gazdasági akadémia vegyakisérleti állomá-
sának

Magyar-Óvárt.

Belső cím:

*A nagymélt. földművelésügyi m. kir. minis-
teriumnak.*

Alulírott földbirtokos
.....vármegye.....
járásbeli.....község határában levő és
véleményem szerint immunis futóhomok talajú területen
.....szőlőtelepet szándékozom berendezni

(vagy)

szőlőteleppel bírok,

a mely szőlőtelepemet a vesszőforgalmi kedvezményeket
élvező immunis talajú telepek hivatalos jegyzékébe óhaj-

tanám fölvetetni oly czélból, hogy ezen telep sima vessző-termésével a szőlővessző-forgalom szabályozása tárgyában fennálló 1890. évi 25.000. számú rendelet alapján kereskedést folytathassak.

Kérem ennélfogva, hogy a kérdéses talajnak három különböző (10 cm., 30 cm. és 70 cm.-nyi) mélységből vett és egyidejűleg beküldött egy-egy kilogrammnyi három talajmintát a körrendelet értelmében előírt előzetes laboratoriumi vizsgálatnak méltóztassék alávetni és — ezen előzetes vizsgálat eredményéről engem értesítve — a mennyiben a beküldött talajmintából következtetve, kérdéses telepem immunis futóhomok-talajnak találtatnék: méltóztassék azt a nyár folyamán eszközzendő helyszíni szakértői vizsgálat czéljából előjegyzésbe venni és annak idején e helyszíni vizsgálatot megtartva, a végleges eredményhez képest telepemet a hasonló telepek hivatalos jegyzékébe fölvetetni.

Ez előzetes vizsgálat fejében a megállapított egy forintnyi vizsgálati díjat egyidejűleg postautalvánnyal van szerencsém beküldeni s egyszersmind kötelezem magam arra, hogy az esetleg tartandó helyszíni vizsgálat költségeiből a nagym. ministerium által reám kivetendő hányadrészt a vonatkozó rendelet vétele után a megjelölendő adóhivatalba be fogom szállítani.

Kelt.....

.....
aláírás.

2/. melléklet a 134. számhoz.

A szőlőtalajok immunitási szempontból való szakértői vizsgálatánál követendő eljárás.

I.

Eljárás a vizsgálandó talajmustrák vétele alkalmával.

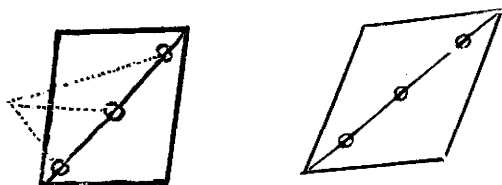
A talajmustrák az érdekelt fél vagy képviselője, két hiteles tanú, egy illetékes hatósági közeg és az eljáró szakértő közeg jelenlétében a terület legalább is három helyéről két-két példányban veendők (melyek egyike esetleg később szükséges ellenőrző vizsgálatra szolgál) és pedig mindegyik helyről 3 különböző, t. i. $\frac{1}{2}$, 2 és 3 lábnyi mélységből. A különböző helyekről, de a különböző mélységekből vett mustrák is külön vászonzacskókba teendők, mely zacskókat zsineggel kell bekötni, a zsineg végeit egy lemezpapir-darabra kell a hatósági közeg pecsétjével pecsételni, mely papirdarabon a mustra származási helye és azon mélység, melyből vétetett, fel legyen tüntetve. Mindegyik mustra súlya legyen körülbelül egy kilogramm.

A helyeket, melyekről a három, illetőleg kilencz talajmustra vétetik, úgy kell megválasztani, hogy ezen mustrákból az illető terület átlagos minőségét lehetőleg meg lehessen ítélni.

Hogy ezen cél eléressék, az illető parczella leg-hosszabb átmérőjének két végéből és közepéből kell a

mustrákat venni, a mint ezt a következő rajzok érzé-
kitik.

Mustravételek helyei:

Ha a vizsgálandó területen a környező talajtól már
szemmel láthatólag eltérő foltok mutatkoznának, úgy
ezekből külön mustrák veendők.

Az egész eljárásról a következő minta szerinti jegyző-
könyv veendő fel két példányban, melyek egyikét a jelen-
levő hatósági közeg, az illető vármegye vagy város ható-
ságához, a lepecsételt mintával együtt leendő őrizetbe
vétel végett beszolgáltatja, a jegyzőkönyv másik példányát
pedig a ministerium vizsgáló szakközege veszi át s annak
idején a vizsgálatokról szóló jelentésével a ministerium-
hoz fölterjeszti.

Jegyzőkönyv:

felvétetett N. N.....
tulajdonát képező területen, a terület filloxera-mentessé-
gének megállapítása céljából, alulirottak jelenlétében, a
földmívelésügyi m. kir. minister 26.000/890. számú ren-
deletében foglalt utasítás szerint foganatosított talajminta-
vétel alkalmával.

Terület megjelölése: $\left\{ \begin{array}{l} \text{vármegye} \\ \text{v. thj. város} \\ \text{község} \\ \text{telekkönyvi szám} \end{array} \right.$

A terület nagysága katast. holdban

kifejezve

A terület hozzávető alakja és fek-

vése

A mustrák vétele helyének közelebbi

megjelölése

A vett mustrák száma

Észrevételek

Kelt.....

.....
a hatósági közeg.

.....
a terület birtokosa
vagy ennek megbízottja.

.....
a szakértő.

II.

Eljárás a talajmustrák immunitásának megállapítása alkalmával.

A talaj immunitásának megállapítására legfontosabb a képlékenységi próba, melyet a következő módon végezzünk:

Földet veszünk markunkba s azt kevés vízzel, körülbelül a föld mennyiségének $\frac{1}{6}$ vagy $\frac{1}{4}$ ével jól össze-

gyurjuk. Általában nem kell több vizet használni, mint a mennyi épen elegendő a föld nedvesítésére.

Igen laza, homokdús föld vagy futóhomok nem képlékeny s ha össze is áll addig, míg elég nedves: a leggyengébb nyomásra ismét szétesik.

Ha megpróbáljuk tenyereink között belőle ujjnyi vastagságú és kisujjnyi hosszú hengereket göngyölíteni, ez csak nehezen s nagy óvatosság mellett sikerül. A hengerben nincs összetartás s ha egyik végén két ujjal óvatosan felemeljük, azt tapasztaljuk, hogy kettészakad.

Ha az ilyen hengert kiteszszük a napra vagy a fűtött kályha mellé száradni: teljesen száraz állapotban ugyan még megtartja henger alakját, de két ujjal gyakorolt gyenge nyomás elegendő, hogy szétessek.

Talaj, mely így viselkedik s a melyből ilyen természetű hengereket lehet készíteni, rendesen feltétlenül filloxeramentesnek tekintendő.

Hogy azonban minden kétséget kizárjunk, még a következő próbákat ejtsük meg:

Csészében vagy pohárban néhány dekagramm homokot leöntünk higitott sósavval, immunis homoktalajoknál nem veszünk észre pezsgést.

Kiteritünk valamit a homokból vékony rétegben egy üveglapra s megnézzük közönséges nagyító üveggel (Lupe). Futóhomokban nem látunk egyebet, mint a gömbölyded, fehéres vagy sárgás színű, sima felületű kvarcyszemcséket és fényes csillámdarabkákat. Ilyen kevés agyagot tartalmazó, nem képlékeny, többnyire sárga vagy barnás homoknál ezen szemcsék sokszor igen vékony, vízzel könnyen leöblíthető sárgás vagy barnás réteggel vannak befedve.

Ha a vizsgálandó földmustra már jobban képlékeny, ha markunkban gyurás közben nem érezzük már annyira

a homokszemcsék jellemző nyikorgását, ha a fent említett módon készült henger nedves állapotban már összetartó annyira, hogy egyik oldalán felemelve, ketté nem szakad s ha a henger a fentemlített módon szárítva oly keményen összeálló, hogy két ujjhegy között már csak erősebb nyomásnál morzsolható széjjel, akkor a talaj immunitása már legalább is kétes.

Végre biztosan nem immunis, ha jól gyurható, majdnem úgy, mint maga az agyag, az ilyen földből készült henger szárítás után csaknem kőkeménységű s sokszor a földre is ejthető a nélkül, hogy széttörnék.

Tekintve, hogy az immunitás csak a különböző mélységekből származó minták minőségének megállapítása után mondható ki: az egész terület immunitási szempontból való megbirálásánál a következő megállapodások lesznek mérvadók:

1. Feltétlenül filloxeramentesnek tekintendő a talaj, ha az $\frac{1}{2}$, 2 és 3 lábnyi mélységből származó mustrák egyaránt mutatják az immunis talajok fent ismertetett tulajdonságait.

2. Immunisnak tekinthető a terület még akkor is, ha a $\frac{1}{2}$ láb mélységből vett minta valamivel kötöttebb, mint a másik kettő. A legfelső réteg kötöttségét rendszeren inkább humusszerű anyagok okozzák, mint agyag.

3. A terület nem tekinthető már immunisnak, ha csak felső rétege immunis homok, 2 és 3 lábnyi mélységben azonban már képlékeny föld, illetőleg ha az ilyen mélységből vett minták már nem mutatják az immunus talajok fent ismertetett tulajdonságait.

A vizsgálat megejtése után kiállítandó a következő minta szerinti lelet és vélemény:

L e e l e t

*az N. N. tulajdonát képező területről származó talajminták
filloxeramentességi szempontból való vizsgálata alkalmával.*

A minta jele	Nem képlékeny? Csekély mértékben képlékeny? Igen képlékeny?	Sósavval pezseg? Nem pezseg?	Nagyító üveg alatt mi látható?
1/2 láb mélységből . . .	nem képlékeny	nem pezseg	fehéres güm- bölded sima felületű kvarcz- szemcsék
2 láb mélységből . . .	>	>	>
3 láb mélységből . . .	>	>	>

Vélemény: A terület immunis.

Kelt.....

N. N.

3/. minta a 134. számhoz.

Igazolvány minta,

a véglegesen immunisnak konstatált homoktalaj immunitásának igazolása iránt.

Szőlőtalaj immunitási igazolvány

..... urnak
tulajdonát képező..... vármegye
..... járási..... községében
.....tkvi és hr. számú területen ^{levő} _{létesítendő} szőlőtelep
talaja a megtartott laboratóriumi, és helyszini szakértői
vizsgálat alkalmával a filloxera támadásai ellen immuni-
tást biztosító futóhomoknak konstatáltatván: a nevezett
szőlőtelepről származó sima szőlővesszőkkel a filloxera
elhurczolásának veszélye nem forog fenn; miért is ezen
telep sima vesszői a vesszőforgalom szabályozása tár-
gyában fennálló 1890. évi 25.000 számú földmivelésügyi
ministeri körrendelet értelmében, filloxerazár alatt nem
levő helyekre is szállíthatók és e célra szükséges szál-
litási igazolványokat az illetékes törvényhatóságok — az
idézett rendelet 3. c) pontjában jelzett esetekben — ki-
szolgáltathatják.

Ezen telep — melynek térképvázlata a ministerium
levéltárában letétbe helyeztetett — a hasonló immunis talaju
telepekről kormányhatóságilag vezetett és nyilvántartott
jegyzékbe fölvétetett.

Kelt,.....

(P. H.)

.....

aláírás.

4/. melléklet a 134. számhoz.

Az országnak az immunis talaju futóhomokterületek szempontjából vizsgáló kerületekre való beosztása.

I. A Duna-Dráva közti főcsoportban :

1. Az 1-ső vizsgálókerülethez tartoznak :

- a) Pozsony vármegye Csallóköz
- b) Moson »
- c) Sopron »
- d) Győr »
- e) Komárom »
- f) Esztergom vármegye (Duna jobb parti része);
- g) Pest-Pilis-Solt-Kis-Kun vármegye (Duna jobbparti rész déli irányban a déli vaspályáig);
- h) Fejér vármegye
- i) Veszprém »
- j) Vas »
- k) Zala » (déleleti irányban a déli vaspályáig).

Ezen kerület vizsgálóbiztosa a magyaróvári gazdasági akadémia szaktanára.

2. A 2-ik vizsgálókerületet képezik :

- a) Zala vármegyének a déli vaspályától keletfelé elterülő csekély része;
- b) Somogy vármegyének a déli vaspályától keletre elterülő része.

c) Baranya vármegye a Duna jobb partjáig;	
d) Tolna	»
e) Veszprém	»
f) Fehér	»
g) Pest	»
- } a déli vaspálya és a Duna
 jobb partja közti részek.

Ezen kerület vizsgálóbiztosai: az állami vegyakisérleti állomás főnöke vagy assistense és a keszthelyi gazdasági tanintézet szaktanára; eshetőleg még a budai vinczellériskola igazgatója is.

II. A Duna-Tisza közti főcsoportban:

3. A 3-ik északi (pesti) vizsgálókerület határai a következők: Szolnoktól Czeplédig a m. kir. államvaspálya vonala; Czepléd-től Kecskemétig az osztrák-magyar államvasut vonala; Kecskemét-től az Izsák-Szabadszállás-Szalk-Szentmártonra vezető országot, majd innen délnyugati irányban a soroksár-dömsöd-dunavecsei országotra kivezető rövid országot, ezek egyesültétől kezdve pedig dél felé Duna-Vecséig az országot, és innen a védtöltésen az az apostagi hajóállomáshoz vezető kocsit. Innen ezen 3-ik kerület nyugati irányban a Dunáig terjed, beosztatván határába a Szalk-Szentmártonig levő dunai szigetek is. A kerület észak-keleti határát a Szolnokról Hatvanra s innen tovább északfelé tartó vasut, északi határát pedig a Vác környékbeli hegyek és a Cserhát képezik.

E szerint ezen 3-ik vizsgálókerülethez tartoznak:

a) Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegyének a fentiekben tüzetesen körülírt és a térképen látható részei;

b) Jász-Nagykun-Szolnok vármegye (azon részével, mely Pest vármegye és a szolnok-hatvani vaspálya közt fekszik) és

c) Nógrád vármegye.

Ezen kerület vizsgálóbiztosai a budapesti állami vegyakisérleti állomás főnöke, vagy assistense, a budapesti vinczellér-iskola igazgatója és a központi vándor-tanitó, vagy kerületi filloxera-felügyelő.

4. A 4-ik déli (kecskeméti) vizsgálókerület a 3-ik kerületi fentjelzett határaitól egyrészt a Tiszáig, másrészt nyugatra és délre a Dunáig terjed, a Szalkszentmártontól délre fekvő dunai szigetekkel együtt; ezen vizsgálati kerülethez tartoznak tehát:

a) Pest-Pilis-Solt-Kis-Kun vármegyének a 3-ik kerület által le nem foglalt részei;

b) Csongrád vármegyének a Tisza jobb parti része;

c) Bács-Bodrog vármegye és

d) Baranya vármegyének a dunai sziget része.

Vizsgálóbiztosa: a kecskeméti állami Miklós-telep igazgatója vagy segédje.

5. Az 5-ik észak-keleti (tarczali) vizsgálókerület nyugaton a szolnok-hatvani vaspálya mentén kezdődve, a 3-ik számú kerület határától keletfelé a Tiszáig, északfelé a Mátra és Bükk-hegységig terjed. Területéhez tartoznak:

a) Pest vármegyének csekély része a Zagyva és szolnok-hatvani vasút közt;

b) Jász-Nagy-Kun-Szolnok vármegyének a Tisza jobb partja és a szolnok-hatvani vaspálya közt elterülő része;

c) Heves vármegyének a Mátra és a Tisza közti része;

d) Borsod vármegyének a Bükk és a Tisza közti része;

e) Abauj-Torna és

f) Zemplén vármegyének déli végső részei s végül

g) Szabolcs vármegyének a Tisza jobb parti része.

Vizsgálóbiztosa: a tarczali vinczellér-iskola igazgatója.

III. A Tisza-Maros közti főcsoportban:

A Marostól északra fekvő: 6-ik (debreczen-érdiószegi) vizsgáló kerülethez tartoznak:

- a) Szabolcs vármegyének a Tisza balparti részei;
- b) Szatmár vármegye;
- c) Hajdu »
- d) Bihar }
- e) Békés } vármegyék (a mennyire egyes
- f) Arad } részei vizsgálatra kerülnének);
- g) Csanád }
- h) Jász-Nagy-Kun-Szolnok vármegye } a Tisza bal-
- i) és Csongrád vármegye } parti részei;
- j) Ung vármegye délnyugati }
 része s végül } csekély, szórványosan elő-
- k) Zemplén vármegye }
 bodrogi járása } forduló homokterületei.

E kerület vizsgáló biztosai: a debreczeni gazdasági tanintézet szaktanára s az érdiószegi, valamint a esetleg tarczali és ménesi vinczellériskolák igazgatói.

IV. A Maros-Duna közti főcsoportban:

A Marostól délre fekvő 7-ik (verseczi) vizsgáló kerületet képezik:

- a) Torontál vármegye;
- b) Temes »
- c) Krassó Szörény vármegye.

Vizsgálóbiztosok: Wény János kerületi filloxera-felügyelő Fehértemplomban és esetleg még a ménesi vinczellériskola igazgatója.

Ezen beosztást a tájékoztatás kedvéért ide csatolt és úgy az ország fontosabb homokterületeit, valamint azoknak a fentjelzett vizsgáló kerületekre való felosztását feltüntető térkép teszi szemlélhetővé*)

*) Hasonló térképeket az érdekeltek darabonként 25 krajczárjával az állami rovarügyi állomásnál szerezhettek, feltéve, hogy ide vonatkozó igényeiket augusztus végéig bejelentik.